"यद्विःव्यणेन जुहुयात्। अप्रजा अपशुर्यजमानः स्यात्। यद्-नायतने निनयेत्। अनायतनः स्यात्। प्राजापत्यर्चा वल्मीकवपायामवनयेत्। प्राजापत्यो वै वल्मीकः। यज्ञः प्रजापतिः। प्रजापतावेव यज्ञं प्रतिष्ठापयति। भूरित्याह। भूतो वै प्रजापतिः। भूतिमेवोपैति। तल्लत्वा। अन्यां दुग्ध्वा पुनर्होतव्यम्। सैव ततः प्रायश्चित्तिः" इति। 'विव्यलं' विव्यन्दितं अपणादि काले पात्राद्बहिः पतितं, तेन अवशिष्टेन हविषा किं होतव्यं किम्वा तद्धविरग्न्यायतनादन्यत्र निनयेदिति चिन्तनीयं। अत्र होमपक्षे 'यजमानः', प्रजापशुरहितः स्यात्। अन्यत्र निनयनपक्षे गृहरहितः स्यात्। तदुभयदोषपरिहाराय 'वल्मीकवपायां', प्रजापते नत्वदेतानीत्यृचा तत् 'अवनयेत्'। वल्मीकस्य प्रजापतिवत्, वज्रप्रायश्चित्तित्वात् प्राजापत्यत्वं। यज्ञश्च प्रजापतिसृष्टत्वात्तद्रूपः। अतो वल्मीके तदवनयनेन वल्मीकरूपे प्रजापतावेव प्रजा प्रजापतिरूपं यज्ञं प्रतिष्ठापयति। यतो 'भूरिति', मन्त्रेणोपतिष्ठेत सत्तावाचिनो भूधातोरुत्पन्नः शब्दोभूतं नित्यसिद्धं प्रजापतिमाचष्टे। तदुपस्थानेनैश्वर्य्यमेव प्राप्नोति तदेतल्लत्वा पुनरग्निहोत्रार्थम् 'अन्यां' गां, 'दुग्ध्वा' 'होतव्यं', 'सैव' तथाविधाक्रिया, 'ततः' दोषात्, अपगमहेतुः॥

यदुक्तं सूत्रकारेण यदि कोटोवपद्येत मध्यमेनान्तिमेन वा पलाशपर्णेन मही द्यौः पृथिवी च न द्यावापृथिव्यर्चान्तः परिधिनिनीयान्यां दुग्ध्वा पुनर्जुहुयाद्यदि सान्नाय्यमन्यदा गमयेदिति। तदिदं विधत्ते। "यत्कीटावपन्नेन जुहुयात्। अप्र-